

LİSELERE GEÇİŞ SINAVI
LGS

YENİ
NESİL

PARAGRAF

8
SINIF

**HIZLI OKUMA
TEKNİKLERİ**
**İLE PARAGRAF
UZMANI**

Seda YILDIZ

**EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI**

Copyright ©
Evrensel İletişim Yayın Dağıtım
San. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın her hakkı
EVRENSEL İLETİŞİM LTD. ŞTİ.'e aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

Genel Yayın Yönetmeni
Engin KARAPINAR

Yazar
Seda YILDIZ

Redaksiyon
Metin ÇETİN
Sinan AYDIN

Dizgi - Kapak - Tasarım
Mustafa ÖZKAN

Basım Yeri
Korza Basım

ISBN
978 - 605 - 7958 - 88 - 4

Zübeyde Hanım Mah. 655. Cad. No.: 15/A
Altındağ / ANKARA

Tel: (0312) **384 65 00** Faks: (0312) **384 61 00**

email: **evrensel@evrenseliletisim.com.tr**

www.evrenseliletisim.com.tr

LGS
LİSELERE GEÇİŞ SINAVI

PARAGRAF

İstiklâl Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
“Medeniyet!” dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri “toprak!” diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

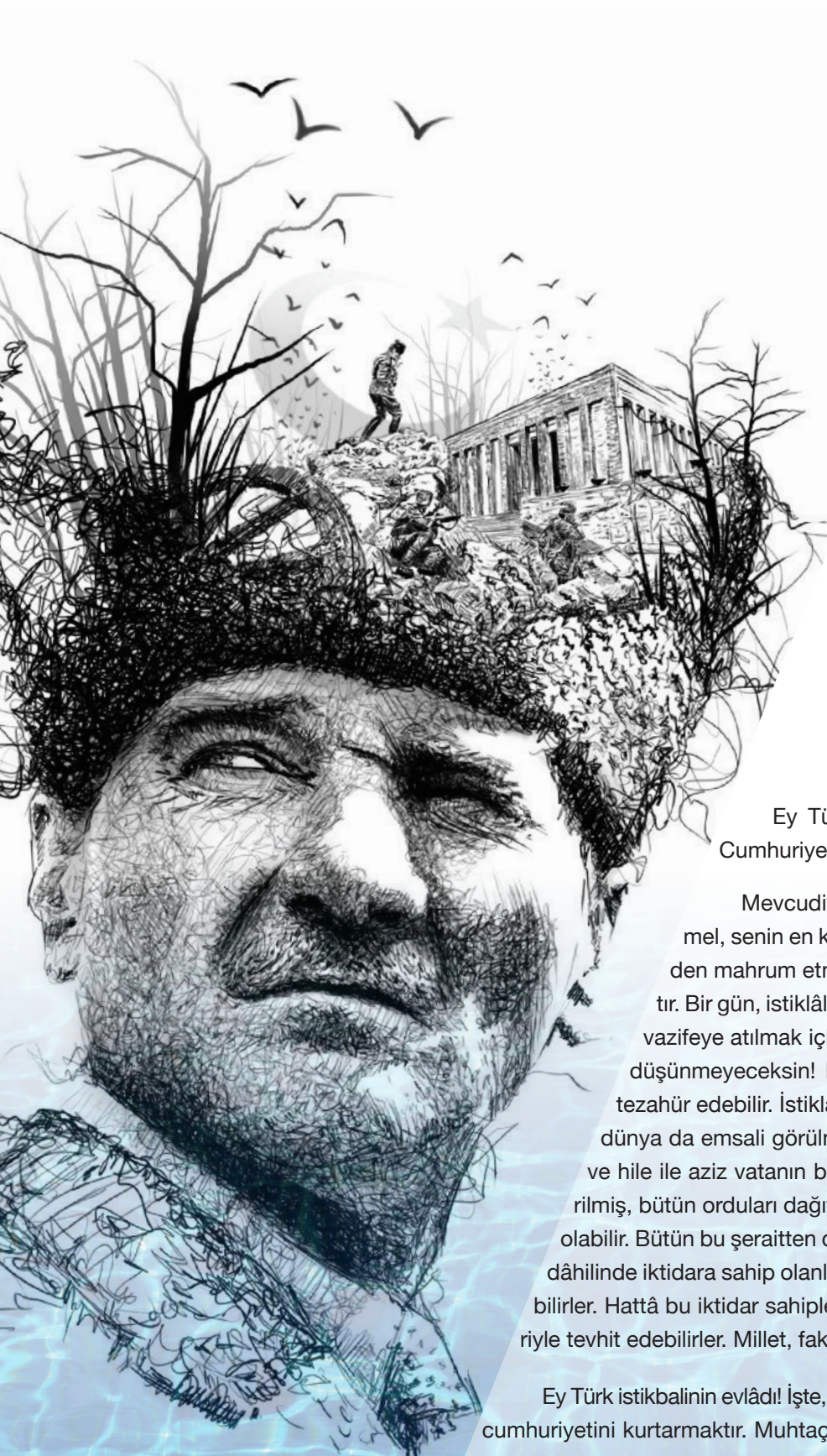
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünya da cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder-varsa-taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

M. Atatürk

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünya da emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

İçindekiler

	Sayfa No
1. ÜNİTE: HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ VE TAKTİKLERLE PARAGRAF.....	7
Hızlı Okuma Tekniği	8
Peki, Okuma Hızımı Nasıl Artıracağım?	12
Hızlı Okuma İçin Göz Egzersizleri.....	13
Paragraf Sorularını Çözerken Dikkat Edilecekler	17
Paragrafta Ana Düşünce 6 Test	19
Paragrafta Yardımcı Düşünce 6 Test	31
Paragrafın Yapısı..... 6 Test	50
Paragrafta Başlık–Konu 6 Test	62
Dil ve Anlatım 6 Test	74

2. ÜNİTE: GÖRSEL, GRAFİK – TABLO YORUMLAMA VE SÖZEL MANTIK..	87
Görsel Yorumlama	6 Test
Grafik Yorumlama	3 Test
Tablo Yorumlama	3 Test
Sözel Mantık	7 Test
CEVAP ANAHTARI	163

LGS

LİSELERE GEÇİŞ SINAVI

PARAGRAF OKUMA

1. ÜNİTE

HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ VE TAKTİKLERLE PARAGRAF

EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

**Başarı son nokta,
başarısızlık ölüm değildir.
Önemli olan,
devam edebilme cesaretidir.**

Winston Churchill

HIZLI OKUMA TEKNİĞİ İLE PARAGRAF SORULARINDA BAŞARIYI YAKALAMA

Sevgili Öğrenciler,

Hepinizden şu şikâyeti duyar gibiyim:

“Paragraf sorularında zorlanıyorum, bu nedenle istediğim başarıyı yakalayamıyorum.”

Bu konuya değinmeden önce sizden şu sorulara yanıt vermenizi istiyorum:

1. Okurken içinizden seslendirme yapıyor musunuz?
2. Her satırı kelime kelime mi okuyorsunuz?
3. Anlamadığınız zaman geri dönüşler ve tekrarlar yapıyor musunuz?
4. Sayfada ana düşünceyi besleyen yan düşüncelere odaklaşmada güçlük çekiyor musunuz?
5. Okumayı bitirdiğinizde okuduğunuz metnin konusunun ne olduğunu hatırlamakta güçlük çekiyor musunuz?
6. Dikkatinizi dağıtan şeyler var mı?

Bu soruların çoğuna “evet” yanıt verdiyseniz siz, iyi bir okuyucu değilsiniz. İyi okuyucu olmak için öncelikle hızlı okuma tekniklerini uygulamalı ve anlayarak okuma hızınızı artırmalısınız. Yani etkili ve hızlı okumanızı engelleyen durumları ortadan kaldırmanız gerekir.

HIZLI OKUMA EĞİTİMİ ÖNCESİNDE ÖĞRENCİNİN OKUMA DURUMU

- Kelimeleri tek tek ya da ikili gruplar hâlinde okur (yaklaşık 9 karakter).
- Satırları okurken sık sık duraksamalar yaşar, okuduklarına tekrar döner.
- Bir sınav sorusunu ortalama 40 45 saniyede okur.
- Odaklanma, konsantrasyon ve dikkat dağınıklığı sorunları yaşar.
- Yavaş okumadan dolayı, okumada bütünlük kuramaz.
- Dakikada ortalama 180 kelime okur.

HIZLI OKUMA EĞİTİMİNDEN SONRA ÖĞRENCİNİN OKUMA DURUMU

- Kelimeleri 3 4'lü kelime grupları hâlinde okur (yaklaşık 20 karakter).
- Satırları daha akıcı okur, okuduklarını tekrar etmez.
- Soru başına 5 7 sn. artırır ve böylece sınavda kalan süre miktarı da artar.
- Ortalama 1 kitabı 2 3 saatte okur.
- Odaklanma, yoğunlaşma ve dikkat dağınıklığı sorunlarını en aza indirir.
- Yazının bütününe hâkim olur.
- Dakikada ortalama 456 kelime okur.

Hızlı Okuma Tekniği

Hızlı okuma deyince bazıları şu tepkiyi veriyor: “Hızlı okursam okuduğumu anlayamam ki!” Elbette bu düşünce çok çok yanlış. Hızlı okumayı, evet ama anlayarak hızlı okumayı öğreneceğiz ve böylelikle sınav esnasında paragraflarda harcadığımız zaman da bize kalacak.

Çoğumuz okuma esnasında satırları kelime kelime okuyoruz. Yani çoğumuz “yanlış okuyoruz”. Bu sebeple de okuma hızımız normalin çok altında. Buna da maalesef ilkokul sıralarında öğrendiğimiz kelime kelime okuma sistemine -üzerinden seneler geçse de- devam etmemiz yol açıyor. Bu sorunu aşarsak yani “bir seferde gördüğümüz ve anlamlandırdığımız kelime sayısını artırırsak” anlayarak hızlı okumayı başarmış olacağız. Bakalım bu nasıl olacak?

Kelime kelime okuyoruz dedik ya... Bir bakalım:

Daha hızlı ve kesintisiz okumak, anlamayı kolaylaştırır.

Daha hızlı ve

kesintisiz okumak

anlamayı kolaylaştırır.

Yukarıdaki iki okuma şekline bir bakalım: İlkinde cümle kelime kelime okunmuş. İkincideyse cümle, kelimeler gruplandırılarak okunmuş.

Şimdi soruyorum: İkisine de bakınca hangisini daha rahat okudunuz?

Elbette ikincisini...

İlk okuma, yavaş okumadır ve bu okuma sırasında göz, her kelimedede durarak kelime kelime “sıçrama” hareketi yapar. Bu ise hızı keser, anlamayı yavaşlatır hatta göz kusuruna bile sebep olabilir. Göz kasları yeteri kadar gelişmediyse bu tip okuma, dolayısıyla yavaş yavaş okuma kaçınılmaz olur. Ayrıca kelime kelime okumak, ayrıntılarla uğraştırarak sizi ana düşünceden uzaklaştırır. Bunu aşmanın tek yolu ise “göz egzersizleri” yaparak göz kaslarını geliştirmektir. Göz kasları gelişen kişi ise daha hızlı okur. Tabii ki anlayarak...

BUNU MUTLAKA OKUYUN

İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman Hava Kuvvetlerinin uçakları, Londra'yı gece gündüz bombalıyorlardı. İngiltere göklerinde İngiliz ve Alman uçakları savaşıyor, birbirlerine girerlerdi. Londra civarında kulelerde gözcüler, yaklaşan uçakların amblemlerini görüp bunlar dost mu düşman mı diye anlamaya çalışıyorlardı. Düşman işaretlerini görür görmez de alarm düğmesine basarlardı, halkın vaktinde sığınağa koşmasını sağlardı.

Benzer şekilde, İngiliz pilotlarının da yaklaşan uçağın amblemini çok çabuk fark etmeleri, hayati derecede önem taşı-maktaydı. Ne var ki çok kere gözcüler ve pilotlar uçak amblemlerini seçmede geç kalıyorlar ve bombalar düşmeye başlı-yordu. Bunu önlemek için İngilizler, Ohio Üniversitesinden Dr. Renshaw'un buluşlarıyla, şimdi "takistoskop" dediğimiz aleti geliştirdiler. Göz hızını geliştiren basit bir mekanizmaya sahip bu alet, muhtemelen birçok İngiliz'in hayatını kurtarmıştır. Merceği saniyenin 25'te, 50'de ve 100'de biri hızla açılıp kapanan bu araçla pilot ve gözcüler yetiştirildi.

İngiliz ve Alman uçaklarının oldukça büyük resimlerini göstererek başlanan çalışmada, resimler gitgide küçültüldü; res-min belirip kaybolma süresi gitgide kısaltıldı. Bu çalışma sonucu, katılanların algılama hızları şaşırtıcı seviyelerde yükseldi. Böylelikle bombardıman uçakları çok daha erkenden teşhis ediliyor, hâliyle pilotların reaksiyon hızları artıyor, gözcüler halka daha çabuk haber verebiliyordu.

Amerika'da eğitimciler bu aracı, kelime seçmeyi hızlandırmada denediler ve böylelikle "hızlı okuma" kavramı doğdu. Gözün vücudun herhangi bir diğer organı gibi, egzersiz gördükçe daha "etkili" olmaya başladığını ispat ettiler. Böylelikle "tembel göz" daha atik davranmaya ve gördüğü şekli (resmi, amblemi, sayıyı, yazıyı...) daha hızlı olarak beyne (asıl görme fonksiyonunu gerçekleştiren merkeze) yollamaya alıştı.

Ellili yıllarda, Amerika'da bu konuda kurslar düzenlenmeye başlandı. Belirli bir kabul süresinin ardından da okullar hızlı okumayı benimsemiştir. ABD'de 1960'lı yıllarda, Columbia Üniversitesinde ve Uniteq okullarımızın beşinde hızlı okuma kursları açtık. 1970'lerde Türkiye'ye kesin dönüş yaptığımda da bu tekniğin Türkiye için de çok önemli olacağı kanaatiyle seminerler verdim.

Şu an Amerika'da, ilköğretimden üniversiteye kadar her seviyede "hızlı okuma" dersleri verilmekte ve öğrenciler bu teknik üzerine dersler almaktalar.

Bambaşka yönden bir buluş da hızlı okumaya yeni bir boyut daha kattı. Sinema ilk çıktığında perde küçücükü ve çekimler o küçük alana sığacak şekilde yapıldı. Çünkü gözün, başı çevirmeden ancak bu kadar bir alanı görebileceği sanılırdı. 1950'lerde, psikologların algılama eşiği deneylerinde gösterdikleri "göz ucuyla" da görme gerçeğini Hollywood kapı ve sinemadaki perdeyi bugünkü büyüklüğüne çıkardı.

Bütün bunlar gösterdi ki göz, başı sağa sola çevirmeden de çok geniş bir alanı görebilmekte (Gelecek sefer sinemaya gittiğinizde dikkat edin, o kocaman perdede filmi seyrederken başınızı sağa sola çeviriyor musunuz yoksa perdenin orta bir yerine bakıp tamamını görebiliyor musunuz?).

Bu buluşu da hızlı okumaya uyguladılar ve kelimelere tek tek bakma yerine satırın daha geniş bir bölümünü görmenin, yani 2, 3 hatta 4 kelimeli birden görmenin pekâlâ mümkün olabileceğini ispat ettiler. Böylece hızlı okuma en etkili biçimini aldı.

Özetle, hızlı okuma bu iki temele dayanır:

- 1) Göz, egzersizlerle gitgide daha hızlı görmeyi öğrenebilir; tıpkı ağırlık çalışmakla kol kaslarının gelişmesi gibi.
- 2) Beyin, yine egzersizlerle geniş kelime gruplarını bir bakışta görmeyi öğrenebilir.

(Prof. Reha Oğuz Türkkan'ın "Etkin Hızlı Okuma" kitabından...)

BİR HIZLI OKUMA DÜŞMANI: İÇTEN SESLENDİRME

Okuma hızını düşüren engellerden biri de okuduğumuz her kelimeyi içimizden seslendirmemizdir. İçten seslendirmede sözcüğü önce okuruz sonra onu aklımızdan ses olarak da geçiririz. Bu, içten seslendirmedir. Yani bir sözcük üzerinde iki işlem yapmış oluruz. İç sesimizle kitabı okumak, hız limitini -gözlerin ve beynin uyumlu çalışmasına engel olduğu için- düşürür. Bu da doğal olarak okumamızı yavaşlatmaktadır. Göz, çok hızlı bir şekilde okuyabilir ama iç sesinizle okumaya devam ettiğiniz sürece gözünüz, iç sesinizin hızını geçemez.

İçten seslendirme yapan okuyucuların büyük kısmının okurken dudaklarını hareket ettirdikleri görülmektedir. Bazılarında dil veya gırtlak hareketi olur. Bazıları ise fiziksel hareket olmadan sadece zihinden seslendirme yapar. İyi okuyucuda, ne zihin seslendirmesi ne de dudak, dil veya gırtlakta hareketlenme olmalıdır. Okuma esnasında her sözcüğü içten seslendirmeye son verirse anlayarak okuma hızımız da artacaktır.

Okurken içten seslendirme engellenebilir. Bunun için yapacağınız egzersizlerden biri, bir kitap okurken sakız çiğnemektir. Sakız çiğnerken kaslar meşgul olacağından sakız çiğneme; dudak, dil veya gırtlak hareketinizi engelleyecektir. İç seslendirmede dudak, dil veya gırtlak hareketi yapmasanız bile sakız çiğneme meşguliyeti, zihinden seslendirmeyi de kesecektir zamanla. Bu nedenle okurken sakız çiğneme egzersizini sık sık yapın.

Sadece zihinden iç seslendirme yapanlara, okuma esnasında klasik veya enstrümantal müzik dinlemenin de yararlı olduğu bilinmektedir.

İç sesi kesmenin önemli yollarından biri de çok okumaktır. Okuma gözle değil, beyinle yapılan bir işlemdir. Dolayısıyla beyne ne kadar kelime kodlarsanız, yani beyin ne kadar “kelime şekli” kaydederse iç seslendirme o kadar azalır. Çok sık okuyun...

İç sesinizi engellemenin en iyi yolu ses hızınızı aşmaktır. Bunu yapmak için tek seferde birden fazla kelimeyi görmeye çalışın. Gözlerinizin bir kâğıttaki yazılar üzerinde akmasına izin verin. Dakikada 300 kelime hızıyla gittiğinizde veya buna yaklaştığınızda elbette anlamadığınız yerler olacaktır. Anlamadığınız yerler için geri gidip tekrar okumaktan çekinmeyin çünkü bu bir egzersiz. İyi bir okumada ise geri dönüşlere asla yer yoktur.

PEKİ, OKUMA HIZIMI NASIL ARTIRACAĞIM?

İşte burada devreye bazı göz egzersizleri giriyor. Hatırlayın; kötü okumada göz her kelimedede sıçrama hareketi yapar, demiştik. Bunu engellemek içinse kelimeleri gruplar hâlinde görerek okuma alışkanlığı edinmeliyiz. Bu alışkanlık da göz kaslarını çalıştırıcı egzersizlerle sağlanacak. Günde yalnızca 15 dakika yapılacak egzersizlerle göz kaslarımızı geliştirerek hızlı okumaya ulaşmış olacağız. Kaç gün peki, diye sorduğunuzu duyar gibiyim. Çok değil. Bu egzersizleri 15 20 gün yapmanız okuma hızınızı artırmaya yetecektir.

Ve başlıyoruz... Başlamadan önce, dakikada kaç kelime okuduğunuzu belirlemeniz gerekmekte. Tüm egzersizleri bitirince bu hızı tekrar ölçeceğiz. Aradaki farkı görünce gözleriniz ışıldayacaktır. Böylece sınavda paragraf sorularını daha kısa sürede çözecek ve zamandan tasarruf edeceksiniz. Çok güzel haber, değil mi? ☺

Burayı mutlaka doldurun!

Egzersizlerden önce dakikada okuduğum kelime sayısı:

Egzersizlerden sonra dakikada okuduğum kelime sayısı:

Hızlı okuma egzersizlerini yapmadan önce yanıtlamanızı istediğim bir paragraf sorusu var. Daha egzersizlere başlamadınız. Bakalım paragraf sorusunu kaç dakikada çözeceksiniz? Soruyu okumadan kronometrenizi çalıştırın. Soruyu bitirince kronometreyi durdurun. Sorunun altındaki kutucuğa soruyu ne kadar sürede çözdüğünüzü yazınız.

Tiyatro oyunu yazmak demek, zamanda sınırlılık demek. İzleyiciyi bir tiyatro salonunda üç saatten fazla oturtamazsınız. Müzikaller, şiirler, danslar, film, kukla gibi görsel avlamlarla belki ama metinle, diyaloglar ve kelimelerle asla... Bazı roman yazarları kendi düşüncelerini kahramanlarından birinin ağzına verir, onu anlattırır dururlar. Sahne oyununda bu olmaz. Burada “evet” ve “hayır”lar bile boşuna söylenmemeli. Öyle bir “peki” dedirtmelisiniz ki kahramana, bunun altında sekiz on cümlelik bir anlam yatmalı. Çehov’un dediği gibi: “Eğer oyunda bir tabancadan bahsedilmişse o tabanca mutlaka patlamalıdır.”

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir oyununun izleyenleri etkileyebilmesi için görsel sanatlardan yararlanması gerektiği
- B) Tiyatroda anlatılanların gerçekçi ve inandırıcı olması gerektiği
- C) Tiyatroda anlatılmak istenenlerin etkileyici ve öz ifadelerle verilmesi gerektiği
- D) Tiyatronun roman veya diğer edebî türlerden daha kısa sürede yazılabildiği

Çözüm süresi

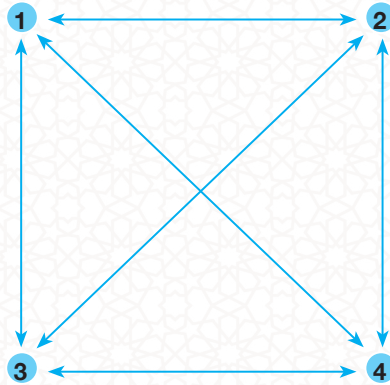
HIZLI OKUMA İÇİN GÖZ EGZERSİZLERİ

Öncelikle şunu belirteyim: Egzersizler sırasında göz sulanması, hafif ağrı vb. şeyler olabilir; bu sorunlar korkulacak bir durum değil. Bunlar, göz kaslarınızın geliştiğini gösterir. Gözünüzü kapatıp hayal kurun, bu şekilde gözlerinizi dinlendirmiş olursunuz.

1. Herhangi bir kitap seçin ve bir sayfa açın. Sonra her satırı önce soldan sağa, iç seslendirme yapmadan okuyun. Bu söylediğimi 30 saniye boyunca yapın. Sonra aynı satırı bu sefer sağdan sola doğru okuyun. Bu da 30 saniye boyunca yapmanız gereken bir alıştırmadır.

2. Bir yere sırtınız dik olacak şekilde oturun. Elinize bir kalem alın. Kalemi göz hizasında olacak şekilde başınızın yanında tutun. Şimdi kalemi görebileceğiniz en uzak yere ulaşmaya kadar yana doğru kendinizden uzaklaştırın. Başınızı oynatmadan kalemi görmeye çalışın. Bunu önce sağ tarafta, sonra sol tarafta yapın. Her biri birer dakika sürsün. Arada 30 saniyelik bir dinlenme olsun...

3. Aşağıdaki şekli bir A4 kâğıdına çizin.

Oklar doğrultusunda numaralanmış dairelere göz sıçramaları yapmak suretiyle göz jimnastiği yapın. Önce 1, sonra 2, sonra 3, sonra 4. Bu ilk set. Daha sonra 1, 3, 2, 4 sıralamasını takip edin. Bu ikinci set. Üçüncü sette ise 1, 4, 2, 3 sıralamasını takip edin gözünüzle. Bu da üçüncü set. Her seti önce yavaş, ardından hızlanarak yapın. Her seti 15 kez yapacaksınız. Setler arasında 30 saniyelik mola verin.

4. Elinize bir kalem alın. Kalemi dik bir şekilde burun hizasında, burnunuzdan 15 cm uzakta tutun. Kalemi yavaş yavaş burnunuza yaklaştırın ve değdirin. Sonra yine yavaş yavaş geri götürün. Şaşı olacaksınız yaparken bunu önemsemeyin ama. Bunu 15 kez tekrarlayın. Bu bir set olacak. Ara vererek tam üç sette egzersizi bitirin.

Hızlı Okuma Tekniği

5. Şimdiki egzersiz, sıçrama hareketi için. Elinize renkli bir kalem alın. Satırın başındaki ve sonundaki sözcüğü çiziniz veya fosforlu bir kalemle boyayın. Şunun gibi:

Nurullah Ataç, edebiyat ve kültür hakkında çok sağlam değerlere sahiptir ve bu sağlam bilgi üzerinde çeşitli düşünce **deneme-leri** yapmıştır. Onun yazıları, okuyucu -fikirleri paylaşın paylaşmasın- onunla birlikte düşünme çabasına yöneltilir. Ataç, **hükümleri** her zaman tartışmak gerektiğine inanmıştır. Dil ve edebiyatı eğitim meselesi olarak ele alışında da aynı tavır söz konusudur. **O,** **sadece** bu meseleler hakkında teorik yazılar yazan biri olarak değil, bir öğretmen olarak da eğitimdeki sorunları tespit etmiş, **bir kısmı** uygulanabilir, bir kısmı da ütopya olarak kalacak bazı teklifler **getirmiştir.**

Sizden istediğim, önce satırın ilk sözcüğüne, sonra son sözcüğüne fotoğraf çeker gibi bakmanız. Bunu yaparken boyanmış iki sözcüğün arasındaki sözcükleri görmeyeceksiniz. Ayrıca baştaki ve sondaki sözcükleri de anlamaya çalışmayın. Sadece sıçrama olacak şekilde önce baştakine, sonra sondaki kelimeye bakma şeklinde bu egzersizimiz. Bunu üç set hâlinde yapacaksınız.

6. Şimdiki egzersizimiz, göz esnemesine yönelik. Sütunlar hâlinde bir yazı bulun. Aşağıdaki örneğimizi de kullanabilirsiniz.

Araştırmacılar uzun yıllar sessiz okuduğumuz zaman kafamızın içinde yankılanan sözcüklerin müziğini göz ardı ettiler. İç sesimiz olarak da tanımladığımız bu sözcüklerin yankısı, bir metni anlayabilmek için önemli. Ancak iç sesin olmadığı durumlar da var. Bilim insanları 'disleksi' yani okuma, öğrenme güçlüğü çekenlerin iç ses konusunda so-	run yaşayan kişiler olduklarını söylüyor. Tabii tüm bu gelişmeler okumayı öğrenme metotlarını sorgularken eğitimcilerin önüne de yepyeni açılımlar getiriyor. Bilim dünyası sonunda iç sesle ilgilenmeye karar verdi. Sonunda diyoruz çünkü son zamanlara kadar bu küçük iç ses, okumanın acemilik dönemi ya da çocuklukta yüksek sesle okumanın oluşturduğu	alışkanlığın bir yansıması olarak kabul ediliyordu. Bugün ise hem nörologların hem de psikologların yaptıkları araştırmalar, bu savın yanlış olduğunu ortaya koydu. Tam tersine: Küçük iç sesimiz, etkin ve iyi okumada merkezi bir rol üstleniyor. Okunan metinlerde iç ses kullanılması, okuma hızımızı etkileyen önemli bir faktör. İç ses kullanmada yapı-
lan işlem şu: Göz birinci kelimeyi resmettikten sonra ikinci kelimeye geçer fakat beyinde birinci kelimeye ait imajlar oluşturulur. Göz üçüncü kelimeye geçtiğinde beyinde ikinci kelimenin imajı oluşturulur. Yani, göz ile beyin arasında bir kelimelik mesafe vardır. İç ses kullanmak denilen olay bu şekilde özetlenebilir.		

Aşağıdan yukarıya doğru her sütunu okuyun. Saniyede 5 ila 7 sözcük okumaya çalışın. Bunu yaparken sözcükleri anlamaya çalışmayın, iç seslendirme de yapmayın.

7. Kitaptan bir sayfa açın. Her satırdaki sözcükleri ikiye bölüp gruplandırarak bunların altına çiziniz. Çizginin tam ortasına iri bir nokta koyun. Şunun gibi:

Cümledeki kelimeleri

grup grup

okumak kelime

kelime okumaktan

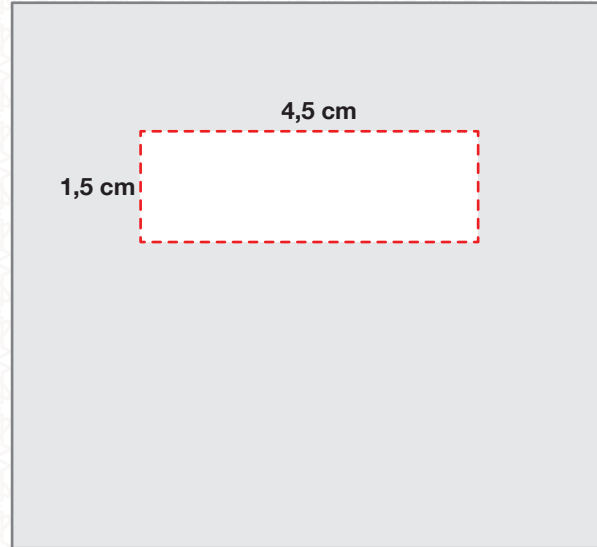
çok daha

Bu noktaların birinden diğerine gözünüzle sıçrayın. Saniyede 7 – 8 sözcük okumaya çalışın bu şekilde. Bu egzersiz, sıçramayı artırarak sözcükleri bloklar hâlinde okumanıza yarayacak.

8. Sıradaki egzersiz, dikkat dağınıklığını gidermek için. Önce sizlerle bir okuma bandı yapacağız. Bunun için bir kitap sayfasına sığacak büyüklükte dikdörtgen bir kartona aşağıdaki şekli çiziniz. Şeklin ortasındaki noktalı yerlerden keserek bandın içinde bir okuma penceresi oluşturun.

Bunu sayfanın üzerine koyun. Şimdi sayfadaki tüm sözcükleri pencerenin içinden geçirecek şekilde sayfayı okuyun. İşlem, 15 saniyede tamamlanmalı. Sözcüklerin bazılarının yarısı pencereden gözükecek, yarısı bandın altında kalacak. Bu şekilde yarım gözükken sözcükleri zamanla tamamladığınızı göreceksiniz.

Hızlı Okuma Tekniği

9. Elinize bir kitap alın. Kitabı gözünüzden uzaklaştırın. Önce kitaba bakın, sonra uzaktaki bir objeye bakın. Peş peşe ve hızlı hızlı yapın bunu. Sonra ara verin. Yani aralarla üç set hâlinde yapın egzersizi. Her bir set, on beşer hareket içerecek.

10. Bir A4 kâğıdına aşağıdaki gibi 3 cm² lik bir daire çizip içini siyaha boyayın. Bunu duvara yapıştırın. Aradaki mesafe 2 m olacak şekilde kâğıdın karşısında oturun. Önce 3 dakika o daireye gözünüzü kırpmadan bakmaya çalışın. Bunu her gün 1 dakika artırmaya çalışın. Bu bir odaklanma, konsantrasyon sağlama egzersizidir.

11. Elinize bir fotoğraf alın. Yüzünüze 10 cm uzaklıkta tutun. Tam ortasına bakın. Fotoğrafı bu mesafeden yüzünüze yaklaştırıp uzaklaştırın. Bunu 10 kez yapın. Bu egzersiz, bütünü algılamaya yöneliktir. Yani kelime gruplarıyla okumayı sağlar.

Bu egzersizlere her gün 15 dakika ayırın ve 15 gün boyunca bunları düzenli olarak yapın. 15 günün sonunda tekrar dakikada kaç kelime okuduğunuzu ölçün. Fark sizi çok mutlu edecektir. 😊

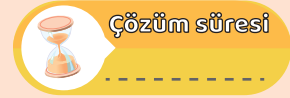
Hatırlarsanız egzersizlerden önce bir paragraf sorusu çözmenizi ve çözüm süresini kaydetmenizi istemiştik. Hadi o soruyu bir de egzersizlerden sonra çözün. Bakalım, aynı soruyu ne kadar daha az zamanda çözmüşsünüz? Şimdi korksun bizden paragraflar...

Tiyatro oyunu yazmak demek, zamanda sınırlılık demek. İzleyiciyi bir tiyatro salonunda üç saatten fazla oturtamazsınız. Müzikaller, şiirler, danslar, film, kukla gibi görsel avlamarla belki ama metinle, diyaloglar ve kelimelerle asla... Bazı roman yazarları kendi düşüncelerini kahramanlarından birinin ağzına verir, onu anlattırır dururlar. Sahne oyununda bu olamaz. Burada “evet” ve “hayır”lar bile boşuna söylenmemeli. Öyle bir “peki” dedirtmelisiniz ki kahramana, bunun altında sekiz on cümlelik bir anlam yatmalı. Çehov’un dediği gibi: “Eğer oyunda bir tabancadan bahsedilmişse o tabanca mutlaka patlamalıdır.”

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir oyunun izleyenleri etkileyebilmesi için görsel sanatlardan yararlanması gerektiği
- B) Tiyatroda anlatılanların gerçekçi ve inandırıcı olması gerektiği
- C) Tiyatroda anlatılmak istenenlerin etkileyici ve öz ifadelerle verilmesi gerektiği
- D) Tiyatronun roman veya diğer edebî türlerden daha kısa sürede yazılabildiği

Bu arada yanıt C. 😊

Okuma hızımızı artırdık. Paragraf sorusuna iyice hazır mıyız? Bence hayır. Paragrafları çözerken dikkat edilecek bazı hususlar vardır. Onlara da değinmek yerinde olacaktır:

PARAGRAF SORULARINI ÇÖZERKEN DİKKAT EDİLECEKLER

Paragraf sorularını daha kısa sürede okumak ve anlamak için gerekenleri yaptıktan sonra bizi ilgilendiren ikinci husus, işin teknik kısmıdır. Paragraf sorularını çözerken aşağıdaki noktalara dikkat edersek istediğimiz başarıya ulaşmamamız için bir sebep de kalmaz.

1. Paragraf okunmadan önce soru kökü okunmalıdır. Böylece paragrafı, soru kökünde isteneni bulma amacıyla okumuş oluruz. Daha sonra şıklar okunmaya geçilir.

İnsanlığın gelişimi ve değişimi kaçınılmazdır. Bu durum; sanatın, uygarlığın, kültürün de değişimini gerektirir. Değişen sanat toplumu etkiler, değiştirir, geliştirir.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

SORU KÖKÜ

- A) Her çağın insanının değişimi ve gelişimi farklıdır.
- B) Sanattaki değişim, insanlığı da değiştirir ve geliştirir.
- C) Sanatsal değişim, bir süreklilik içindedir.
- D) Her çağdaki sanatsal değişim ve gelişim farklıdır.

(YANIT B)

2. Ana düşünce soruları, değişik şekillerde karşımıza çıkar:

- Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- Yazar bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?
- Bu parçadan çıkarılacak sonuç/en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

3. Ana düşünce genellikle paragrafın ya girişinde ya da son kısmında anlamsal olarak gizlidir veya açık bir şekilde cümle hâlinde verilmiş olabilir. Ana düşünce, bazen de yazının bütününe sindirilmiş durumdadır. Bu durumda ana düşünce; paragraf yorumlanarak anlatılanlardan hareketle bulunur.

Metinde geçen “**kısacası, kısaca, özetle, sonuç olarak, aslında, bu yüzden, dolayısıyla**” gibi sözlere dikkat ediniz. Bu sözcüklerin olduğu cümleler, genelde parçanın ana düşüncesine yöneliktir.

4. Paragraf sorusu çözülürken asla kişisel yorum yapılmaz. Metinde ne varsa o esas alınır. Aksi takdirde hata yaparız.

5. Parçanın ana düşüncesi, parçanın bütününe kapsar. Ana düşünce bulunurken sınırlamaya ve kapsayıcılığa dikkat edilmelidir. Ana düşünce olarak belirlenecek ifade parçanın tamamını kapsayıcı nitelikte olmalıdır. Çünkü parçanın bir kısmını karşılayan düşünce ana düşünce olamaz.

6. Soru kökünde “**değiniilmemiştir, çıkarılamaz, ulaşılamaz**” gibi ifadeler bulunan, yardımcı düşünceyi bulmaya yönelik sorularda önce soru kökü okunur. Ardından paragrafa geçilmez. Soru kökünden sonra seçenekler okunur, sonra paragrafa geçilir. Aksi takdirde her şıkki okuduktan sonra paragrafa geri dönüşler yapmak zorunda kalırsınız.

Seçenekler okunduktan sonra seçeneklerdeki ifadeler parçadaki cümlelerle tek tek karşılaştırılır. Parçadaki cümleler ya aynı şekilde ya bölünerek bir kısmıyla ya da anlam bozulmayacak şekilde biraz değiştirilerek üç seçeneğe yerleştirilmiştir. Yapılacak iş, bu cümlelerle uyum sağlayan seçenekleri bire bir eşlemektir. Açıkta kalan seçenek, parçada olmayan düşüncedir; yani doğru yanıttır.

7. Paragrafın hangi soruya yanıt olduğunu bulma amaçlı sorularda, paragrafın giriş kısmı çok önemlidir. Bu kısım direkt “soruya görelik” özelliği taşır.

8. Paragrafın konusunu bulmaya yönelik sorularda, paragrafı okuduktan sonra kendimize şu soruları sormalıyız:

1. Yazar, bu paragrafta ne anlatmış?

2. Yazar, bu paragrafta bize neyden bahsetmiş?

Bunlara vereceğimiz yanıt, paragrafın konusudur. Şıklarda, yanıtımıza en uygun olanı aramalıyız.

Ayrıca paragrafın giriş cümlesi nesnel bir cümle ise %90 olasılıkla bu cümle parçanın konusu ile ilgilidir.

9. Paragraf tamamlama sorularında paragrafı en uygun şekilde tamamlayabilmek için, paragrafta işlenen konunun akışına, paragrafın ana düşüncesine, sözcük ve cümlelerin anlam bakımından uygunluğuna dikkat etmek gerekir.

10. Başlık bulma sorularında, paragraftaki anahtar sözcükleri bulmak, büyük önem taşır.

11. Parçanın dili ve anlatımıyla ilgili sorularda önce seçenekler, sonra parça okunmalıdır. Bu sorularda,

A) Kişileştirmeye başvurulmuştur.

B) Öznel ifadelerden yararlanılmıştır.

C) Benzetmeler yapılmıştır.

D) İkilemelere yer verilmiştir.

gibi seçenekler yer alır.

1.

Yolculukta akşam, insanın elinde olmadan garipsediği, kendini karanlık düşüncelere bıraktığı saattir. Halkın akşam garipliği tamlamasıyla anlattığı bu duyguda kendimizi uçsuz bucaksız mesafeler arasında kaybolmuş hissetmemizin, arkada bıraktığımız uzağı bir daha görmek şüphesinin, öndeki uzağa yetişememek korkusunun elbette bir payı vardır. Mesafelere hâkim olmak emniyeti işte bu şüphe ve korku kavramını kaldırıyor; insana bu geniş ovalarda kendi mahallesinde, evinin bahçesinde dolaşmak hissini veriyor.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yolculukta akşam tedirgin edici olsa da mesafelere hâkim olma hissi bunu ortadan kaldırır.
- B) Yolculuğun en sıkıcı tarafı akşam kısmıdır. Çünkü insan akşam tedirgin olur.
- C) Uzağa yetişemeyeceğini bilmesi insanı tedirgin eder. Fakat yine de insan yolculuk eder.
- D) Yolculukta insan kendini karanlık düşüncelere bırakır ve kaybolmuş hissine kapılır.

2.

Radio oyunu, şiiri oluşturan temaların, unsurların bir olay çerçevesinde geniş boyutlara ulaştırılmasıdır. Bir çeşit tekrar yani. Şu şekilde tekrar: Şiirime aşına okuyucu radyo oyunlarımı yadırgamaz; oyunlarımı dinleyen, okuyan da son şiirlerimi daha kolay anlayabilir. İyi kurulmuş, diyalogları iyi ayarlanmış bir radyo oyunu, bir şiir açıklaması, bir şiir yorumudur.

Paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Radio oyunları ve şiir birbirinin benzeri türlerdir.
- B) Radio oyununu anlamak şiiri anlamayı kolaylaştırır.
- C) Şiire aşına okuyucu radyo oyununu tanır.
- D) Şiir ve radyo oyunu birbirinden farklı türlerdir.

3.

Sinema hiç kuşkusuz teknolojinin, bilimin ürettiği bir sanat dalı. Bu nedenle de ilk dönemlerinde, kimi eleştirmenler onu bir edebiyat, bir tiyatro gibi sanat olarak kabullenmede güçlük çekmişlerdir. Onlara göre sinema, teknolojik bir imkân ve mekanik bir olay olduğundan edebiyatın, tiyatronun yaptığı gibi insan ruhunu, düşünce derinliğini önemsemez, bünyesinde barındırmazdı. Hatta belki de diğer sanatları bozabilirdi. Ne var ki geçen zamanla birlikte sinemanın teknolojik bir ürün olma yanında, görsel/işitsel bir sanat olduğu tartışmasız kabullenildi.

Paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Başlangıçta sanat gibi düşünülmeyen sinema sonradan sanat olarak kabul edilmiştir.
- B) Sinema teknolojik bir imkân olduğundan sanat olarak kabul edilemez.
- C) Sinema insan ruhunun derinliklerini önemsemediğinden başlangıçta pek sevilmemiştir.
- D) Sinema diğer sanatları bozar, düşüncesinden sonraları vazgeçilmiştir.

4.

Eleştirmen; sanata düşkün, istekli, bilgili bir okuyucu ve okuduğu eserin iyi ve kötü yanlarını yazı ile değerlendirebilen bir sanatçıdır. Eleştirmen; bir eser, şiir veya yazıyı estetik açıdan yargılayabileceği gibi kendi zevki veya sanat ve cemiyet görüşleri bakımından da eleştirebilir. Bunu yaparken eserin dışına çıkmaktan sakınmalı ve yazarın kişiliğini bir tarafa bırakabilmelidir.

Paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirmen, bir sanatçıdır ve ne olursa olsun çalışmasında eserin dışına çıkmamalıdır.
- B) Eleştirmen, kişiliğini bir tarafa bırakarak eseri incelemelidir.
- C) Eleştirmen, eserin iyi ve kötü yanlarını değerlendirebilen bir sanatçıdır.
- D) Eleştirmen, eseri kendi kişiliğine göre yargılamalıdır.

5.

Bazı hikâyecilerimizde imalar, uzak çağrışımlar mevcut. Bir hikâyeci bir yerde bir güvercin sembolü kullanır, çocuk sembolünü öyle bir şekilde verir ki okuyucu yahut eleştirmeci onun Tevrat'taki bir kıssaya değindiğini yahut Yusuf ile Zeliha kıssasının bir bölümünün ilişkisini kolay kolay anlamayabilir. Hiçbir vakit tam bir açıklama değildir sanat eseri.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eseri anlaşılmalıdır.
- B) Sanat eserinde semboller vardır.
- C) Sanat eseri yoruma açıktır.
- D) Sanat eserinde hikâyeler olabilir.

6.

Her zaman insanlarımızın içinde edebiyata dair bir ilgi olmuştur. Türk halkı şiiri sever ama iyi şiiri sever! İyi şiir her zaman bulunabilir, ona her zaman erişilebilir mi bilemem. Yunus Emre, Karacaoğlu; divan edebiyatından Fuzuli, Baki, Şeyh Galip, Nedim, büyük şairler ve bunlar hep okunmuştur. Bana göre çağdaş Türk edebiyatının, yeniliğin babası Nedim'dir. Nedim, yaşadığı İstanbul'u şiirlerinde yaşatır; çağdaş Türk şiirinin işaretlerini verir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çağdaş Türk şiirinin babası Nedim'dir, bu şiir onunla başlar.
- B) Türk halkının iyi şiire ilgisi vardır fakat iyi şiire her zaman ulaşılmaz.
- C) İnsanlarımızın sanata ilgisi her zaman olmuştur.
- D) İyi şiir her zaman ulaşılamayan bir şiirdir.